

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 249/2020-80

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Mgr. Roberta Antala**, Kláry Jarunkovej 2, Banská Bystrica, IČO 37 818 309, správcu konkurznej podstaty úpadcu BAVLNÁRSKE ZÁVODY – TEXICOM, s. r. o. v konkurze, Textilná 23, Ružomberok, zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Štoffom, advokátska kancelária, Stoličková 4, Banská Bystrica, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sžrk 7/2019 a jeho rozsudku zo 16. januára 2020 takto

rozhodol:

1. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sžrk 7/2019 a jeho rozsudkom zo 16. januára 2020 **porušené boli**.
2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžrk 7/2019 zo 16. januára 2020 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **675,43 eur** a zaplatiť ich na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Martina Štoffu, advokátska kancelária, Stoličková 4, Banská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 249/2020-27 z 26. mája 2020 bola prijatá na ďalšie konanie ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sžrk 7/2019 a jeho rozsudku zo 16. januára 2020.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že rozhodnutím Okresného úradu Ružomberok, pozemkového a lesného odboru (ďalej len „okresný úrad“) č. 1 RE 25-2018/000263-130 z 20. marca 2018 boli zmenené údaje schváleného registra obnovenej evidencie pozemkov (ďalej len „ROEP“) v neprospech sťažovateľa tak, že vlastníctvo k majetkovej podstate zapísanej v konkurznej podstate BAVLNÁRSKYCH ZÁVODOV – TEXICOM, s. r. o. v konkurze (ďalej len „úpadca“), zmenil na vlastníctvo iných subjektov (tretích osôb).

3. Proti rozhodnutiu okresného úradu podal sťažovateľ odvolanie a rozhodnutím Okresného úradu Žilina, odboru opravných prostriedkov (ďalej len „žalovaný“) č. OU-ZA-OOP6-2018/028530/HOL z 22. augusta 2018 (v spojení s opravným rozhodnutím č. OU-ZA-OOP6-2018/028530/HOL z 5. septembra 2018) bolo jeho odvolanie zamietnuté a rozhodnutie okresného úradu bolo v celom rozsahu potvrdené.

4. Rozhodnutie žalovaného napadol sťažovateľ všeobecnou správnu žalobou podanou Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“).

5. Rozsudkom krajského súdu č. k. 30 S 139/2018-139 zo 7. mája 2019 bola žaloba sťažovateľa zamietnutá. Dôvody, pre ktoré krajský súd správnu žalobu zamietol, ústavný súd podrobne uvádza vo svojom uznesení č. k. II. ÚS 249/2020-27 z 26. mája 2020 v bodoch 39 až 48.

6. Kasačná sťažnosť podaná sťažovateľom proti rozsudku krajského súdu bola rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 6 Sžrk 7/2019 zo 16. januára 2020 zamietnutá. Dôvody, pre ktoré najvyšší súd kasačnú sťažnosť zamietol, ústavný súd podrobne uvádza vo svojom uznesení č. k. II. ÚS 249/2020-27 z 26. mája 2020 v bodoch 49 až 51. Rozsudok najvyššieho súdu bol právnomu zástupcovi sťažovateľa doručený 18. februára 2020.

7. Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd nekorigoval nesprávne a nezákonné závery najmä krajského súdu, a to aj napriek tomu, že v kasačnej sťažnosti uvedené viaceré dôvody mohli a mali viesť k zmene, resp. zrušeniu rozhodnutia. Sťažovateľ uplatnil v kasačnej sťažnosti celkovo 4 kasačné dôvody, ku ktorým najvyšší súd zaujal buď len veľmi stručné stanovisko alebo sa ním vôbec nezaoberal. Najvyšší súd všeobecne konštatoval, že kasačné námietky vyhodnotil ako nedôvodné, ale východiská a závery, na základe ktorých k tomuto konštatovaniu dospel, sú podľa názoru sťažovateľa nedostatočné a neudržateľné. S takýmto právnym posúdením sa sťažovateľ zásadne nestotožňuje a rozsudok najvyššieho súdu považuje za ústavne nekonformný, ale sčasti aj za arbitrárny.

8. V súvislosti s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ uvádza, že podstatou porušenia týchto jeho práv je, že najvyšší súd ako správny súd druhého stupňa vec nesprávne právne posúdil vo viacerých nastolených právnych otázkach, nesprávne tiež aplikoval ustanovenia právnej normy, ale najmä nedostatočne odôvodnil svoj rozsudok. Okrem toho nepostupoval ústavne a zákonne konformným a predvídateľným spôsobom a sťažovateľovi de facto odobral a uprel možnosť efektívne brániť svoje práva a právom chránené záujmy, čím mu zároveň odoprel prístup k spravodlivosti.

9. Konkrétne námietky sťažovateľa v tomto smere sú nasledovné:

9.1. Predovšetkým došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu prechodného ustanovenia právnej normy a k porušeniu zákazu retroaktivity. Najvyšší súd nesprávne interpretoval prechodné ustanovenie § 29b ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z., ktoré bolo zavedené zákonom č. 115/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „novela“), a to s účinnosťou od 1. mája 2014. Touto novelou bola zmenená lehota v ustanovení § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z., a to tak, že o zmene údajov schváleného ROEP možno rozhodnúť do 5 rokov od zápisu údajov ROEP do katastra nehnuteľností (namiesto pôvodných 3 rokov). Sťažovateľ namieta, že zmyslom prechodného ustanovenia je stanovenie jasnej deliacej čiary medzi konaniami, na ktoré sa má vzťahovať a na ktoré už nie. Nové znenie právnej úpravy sa má vzťahovať výlučne na tie konania, v ktorých nebol návrh registra zverejnený do 30. apríla 2014. Na všetky ostatné konania sa má vzťahovať doterajšia právna úprava. Navyše, ak sa podľa zmenenej právnej úpravy mali dokončiť len konania, v ktorých nebol návrh ROEP zverejnený do 30. apríla 2014, potom aj novelou predĺžená lehota na prípadnú opravu údajov registra sa má vzťahovať len na tieto konania. Keďže v danom prípade návrh ROEP bol už právoplatne schválený 26. júla 2012, je nesporné, že aj návrh ROEP bol zverejnený pred 30. aprílom 2014, a preto sa na túto situáciu má vzťahovať právna úprava platná a účinná v znení do 30. apríla 2014, teda úprava obsahujúca trojročnú lehotu na opravu prípadných chýb v údajoch ROEP. Pokiaľ sa najvyšší súd stotožnil s výkladom právnej normy, ktorý aplikovali okresný úrad a žalovaný, rovnako sa dopustil porušenia zákazu retroaktivity. Sťažovateľ poukázal aj na nález ústavného súdu č. k. PL. ÚS 9/2014 z 12. novembra 2014, v ktorom tento vyslovil, že účinky právnej normy je vždy potrebné skúmať z toho hľadiska, či nezasahujú neprípustným spôsobom do ochrany legálne nadobudnutých práv.

9.2. Sťažovateľ namieta, že z dikcie a z použitia slovného spojenia „o zmene možno rozhodnúť“ v normatívnom texte ustanovenia § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. nepochybne vyplýva úmysel zákonodarcu, aby v ustanovenej lehote s presne určeným momentom začiatku jej plynutia skutočne nastali účinky rozhodnutia o zmene údajov schváleného ROEP, teda aby sa prijaté rozhodnutie prejavilo s reálnymi dopadmi na právnu sféru jeho adresátov. Inými slovami, v zákonom ustanovenej lehote musí prípadné rozhodnutie o zmene údajov schváleného ROEP nadobudnúť právoplatnosť, pretože dotedy nemožno hovoriť o jeho právnych účinkoch. V posudzovanom prípade malo byť v ustanovenej lehote nielen vydané (neprávoplatné) rozhodnutie, ale malo byť o zmene rozhodnuté právoplatne (vrátane prípadného odvolacieho rozhodnutia). Jednoduchým porovnaním rozhodných dátumov možno dôjsť k presvedčivému záveru, že k zmene údajov ROEP došlo v každom prípade po (ktorejkoľvek) zákonom ustanovenej lehote od údajného dátumu zápisu ROEP do katastra nehnuteľností 5. apríla 2013. Opačný výklad okresného úradu a žalovaného (s ktorým sa stotožnil aj najvyšší súd) je neudržateľný, lebo by fakticky viedol k ďalšiemu predlžovaniu zákonom ustanovenej lehoty. Najvyšší súd pochybil, keď neprihliadol a nereagoval na významnú namietanú skutočnosť, podľa ktorej okresný úrad a žalovaný spoľahlivo nepreukázali, že by dňom zápisu údajov ROEP do katastra nehnuteľností mal byť práve a jedine 5. apríl 2013, na ktorý v rozhodnutiach poukazovali. V týchto rozhodnutiach sa síce uvádza, že 5. apríla 2013 bolo ukončené automatizované preberanie elaborátu ROEP do operátov katastra nehnuteľností, avšak z toho nie je možné vyvodiť, kedy bol pre jednotlivé nehnuteľnosti (pozemky a listy

vlastníctva) reálne zápis vykonaný. Sťažovateľ namietal, že sa proces zápisu začal už v roku 2012 a pokračoval aj v roku 2013.

9.3. Podľa presvedčenia sťažovateľa došlo k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu neakceptovateľným posúdením jeho námietky vecnej nesprávnosti rozhodnutia žalovaného. Najvyšší súd sa nedostatočne zaoberal a nesprávne sa vysporiadal s námietkou, podľa ktorej žiadny oprávnený subjekt nepodal úspešnú vylučovaciu žalobu, a pokiaľ ju aj niektorý subjekt podal [v danom prípade TEXICOM Bavlárske závody, š. p. v likvidácii, ako účastník 3 súdneho konania (ďalej len „účastník 3“)], napokon ju v celom rozsahu vzal späť.

Sťažovateľ zdôraznil, že v posudzovanom prípade došlo konaním okresného úradu a žalovaného k „oprave“ zápisu vlastníckeho práva zo sťažovateľa na tretie osoby, hoci tieto tretie osoby právom určené nástroje na ochranu ich „údajného“ vlastníctva vôbec nevyužili [v rámci inštitútu určovacej žaloby v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku alebo v rámci inštitútu vylučovacej žaloby podľa ustanovenia § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“)]. Okresný úrad a žalovaný vykonali opravu údajne chybných údajov ROEP v prospech Železníc Slovenskej republiky ako účastníka 1 súdneho konania (ďalej len „účastník 1“) a účastníka 3, pričom ŽSR – Stredisko železničnej geodézie Bratislava ako účastník 2 súdneho konania (ďalej len „účastník 2“) určovaciu, ale ani vylučovaciu žalobu nepodal a účastník 3 vzal podanú vylučovaciu žalobu v celom rozsahu späť. Konštatovanie krajského súdu (s ktorým sa stotožnil najvyšší súd), podľa ktorého podanie excindačnej žaloby a jej späťvzatie v celom rozsahu je procesným oprávnením akéhokoľvek subjektu, treba považovať za strohé, lakonické a zľahčujúce. V súvislosti s namietaným porušením práva na rešpektovanie vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu sťažovateľ uvádza, že v dôsledku rozsudku najvyššieho súdu došlo aj k porušeniu týchto jeho práv. Súčasťou vlastníckeho práva je totiž aj právo na nerušené užívanie predmetu vlastníctva a právo na ochranu pred neoprávnenými zásahmi do vlastníctva, resp. núteným obmedzovaním vlastníctva. V dôsledku rozhodnutí okresného úradu a žalovaného došlo totiž k protiprávnemu zásahu do majetku tvoriaceho spísanú konkurznú podstatu úpadcu. Okresný úrad, žalovaný, ale ani nikto iný nemá kompetenciu postihnúť nehnuteľnosti zapísané správcom do konkurznej podstaty úpadcu. Podľa ustanovenia § 19 ods. 1 zákona o konkurze ak sú pochybnosti, či vec patrí do podstaty, zapíše sa do súpisu podstaty s poznámkou o nárokoch uplatnených inými osobami alebo s poznámkou o iných dôvodoch, ktoré spochybňujú zaradenie veci do súpisu, a podľa ustanovenia § 19 ods. 2 zákona o konkurze súd uloží tomu, kto uplatňuje, že sa vec nemala do súpisu zaradiť, aby v lehote určenej súdom podal žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz. V prípade, že žaloba nie je podaná, predpokladá sa, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnene.

9.4. Sťažovateľ napáda spôsob, akým najvyšší súd naložil s kasačným dôvodom sťažovateľa, podľa ktorého krajský súd nesprávne posúdil obsah námietok sťažovateľa predstretých na súdnom pojednávaní 7. mája 2019 a zároveň zahrnutých do písomného stanoviska doručeného krajskému súdu rovnaký deň. Krajský súd odkázal totiž v tejto súvislosti na ustanovenia § 62 ods. 1 a § 183 Správneho súdneho poriadku a konštatoval, že sťažovateľ rozšíril žalobné body, resp. zmenil všeobecnú správnu žalobu po lehote stanovenej na jej podanie. Sťažovateľ ešte dodáva, že správne súdy, ale ani správne orgány ako keby nezohľadňovali samotný význam a účel konania o zmene údajov schváleného ROEP v zmysle ustanovenia § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. tak, ako to

uvádza dôvodová správa k bodu 4 a bodu 7 novely, ktorou došlo s účinnosťou od 1. mája 2014 k predĺženiu pôvodnej lehoty troch rokov na novú päťročnú lehotu.

10. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že označené základné právo napadnutým postupom a rozsudkom najvyššieho súdu porušené bolo, ústavný súd zruší napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a prikáže mu opätovne vo veci konať do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

II.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, vyjadrenie účastníka 1, vyjadrenie žalovaného, replika sťažovateľa

11. Za najvyšší súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadrila v písomnom stanovisku sudkyňa spravodajkyňa napadnutej veci. Podľa nej po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou nebol zistený žiaden dôvod na to, aby sa najvyšší súd odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení rozsudku, ktoré v podstatnom v písomnom vyjadrení zopakovala.

12. Z vyjadrenia účastníka 1 vyplýva, že okresný úrad preskúmal vlastnícke pomery viažuce sa na pozemok v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] (parc. č. 7997 – trvalé trávne porasty vo výmere 521 m²). Na základe výsledkov skúmania zmenil údaj o vlastníctve znížením výmery pozemku sťažovateľa o 20 m² v prospech účastníka 1. Sťažovateľ počas celého konania namietal iba procesný postup, nepodloženosť zmeny vlastníckeho zápisu nenamietal. Zmena zápisu vyplynula z údajov katastrálneho operátu a sťažovateľ nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali, že nemalo dôjsť k uvedenej zmene záznamu o vlastníctve. Doterajší procesný postup, ako aj skutkový stav bol niekoľkokrát preverený v dosiaľ vykonaných konaniach. Účastník 1 považuje doterajší postup všeobecných súdov, ako aj správnych orgánov za vecne aj procesne správny.

13. Z vyjadrenia žalovaného vyplýva, že nesúhlasí s názorom sťažovateľa, podľa ktorého v prípade aplikácie prechodného ustanovenia § 29b zákona č. 180/1995 Z. z. malo ísť o nesprávne právne posúdenie a o retroaktivitu. V čase nadobudnutia účinnosti prechodného ustanovenia (1. mája 2014) bolo konanie o ROEP podľa § 5 a nasl. zákona č. 180/1995 Z. z. už ukončené. Na základe návrhu z 15. marca 2016 (teda po nadobudnutí účinnosti novelizovaného znenia § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z.) sa začalo konanie o oprave schváleného ROEP. Keďže konanie o zmene údajov registra podľa § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. sa začalo po zmene lehoty zakotvanej v predmetnom ustanovení, bolo možné o uvedenej zmene rozhodnúť nie do pôvodných troch rokov, ale už do piatich rokov od zápisu údajov registra do katastra nehnuteľností. Oprava schváleného ROEP nie je pokračovaním právoplatne skončeného konania o schválení ROEP. Ide o samostatné konanie s iným okruhom účastníkov. Prechodné ustanovenie § 29b ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. sa vzťahuje na konanie o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim, čo vyplýva aj z ustanovenia § 1 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. (pod „konaním“ sa myslí práve konanie o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim). Naproti tomu konanie o zmene údajov registra podľa § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. je iným druhom konania, na ktoré sa ustanovenie § 29b ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. nevzťahuje. Nestotožňuje sa ani s právnym posúdením sťažovateľa týkajúcim sa možnosti rozhodnúť o zmene údajov registra (teda podľa sťažovateľa, „aby v stanovenej lehote s presne stanoveným momentom začiatku jej plynutia

nastali účinky rozhodnutia o zmene údajov schváleného registra ROEP“). Ustanovenie § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. hovorí o „rozhodnutí o zmene“, pričom na rozhodovanie o zmene bol v danom prípade oprávnený okresný úrad, ktorý tak urobil v zákonom stanovenej lehote a rozhodnutie vydal do piatich rokov od zápisu údajov registra do katastra nehnuteľností. Okrem toho táto námietka nebola obsiahnutá v správnej žalobe sťažovateľa z 5. októbra 2018. Žalovaný súhlasí s názorom krajského súdu, podľa ktorého *„išlo o zmenu žaloby, ktorú je však možné uskutočniť len do uplynutia lehoty na podanie žaloby. Po uplynutí tejto lehoty už nie je možné v priebehu konania vznášať ďalšie námietky a výhrady proti žalobou napadnutému rozhodnutiu, a to ani v replike na vyjadrenie žalovaného, ani na pojednávaní. To znamená, že k žalobným bodom uplatneným po uplynutí lehoty na podanie žaloby správny súd nemôže prihliadať (rovnako rozhodnutie NS SR sp. zn. 8 Sžo 24/2010).“*. Pokiaľ ide o posúdenie preukázania, *„že by dňom zápisu údajov registra ROEP do katastra nehnuteľností mal byť práve a jedine deň 05.04.2013“*, táto skutočnosť nebola medzi stranami sporná, sťažovateľ tento dátum v správnom konaní nespochybňoval. V súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením vecnej nesprávnosti rozhodnutia žalovaného sa treba stotožniť s názorom krajského súdu a najvyššieho súdu, podľa ktorých *„... rozhodovaním o oprave schváleného ROEP nedochádza k vzniku vlastníckeho práva, ale sa len deklaruje, že vlastníkom určitej nehnuteľnosti je konkrétna osoba...“*. K namietanému porušeniu práva na rešpektovanie vlastníctva nesprávnym právnym posúdením spôsobu vyňatia majetku zo súpisu konkurznej podstaty žalovaný uvádza, že námietku sťažovateľa považuje za neopodstatnenú. V prípade konania o zmene údajov schváleného ROEP ide o takú zmenu, ktorej cieľom je zosúladienie údajov schváleného registra s relevantnými údajmi uvedenými v § 6 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z.

14. V replike sťažovateľ poukazuje na to, že najvyšší súd sa obmedzil len na zopakovanie priebehu kasačného konania a obsahu kasačnej sťažnosti, ako aj na zopakovanie časti argumentácie najvyššieho súdu v jeho rozsudku. Nezaujal však stanovisko k dôvodom ústavnej sťažnosti, najmä k ústavným rozmerom vytýkaných porušení práv sťažovateľa. Vzhľadom na absenciu argumentačných protinázorov plne zotrváva na obsahu podanej ústavnej sťažnosti a poukazuje na vytýčené ústavnoprávne aspekty namietaných porušení jeho subjektívnych práv. V súvislosti s vyjadrením žalovaného konštatuje, že tento sa v zásade pridržiaval obsahu vlastného výkladu a argumentácie zo správneho a zo súdneho konania. Práve žalovaným uplatnený výklad právnych noriem viedol v konečnom dôsledku k zásahu do jeho práv a právom chránených záujmov. Na vyjadrenie účastníka 1 uvádza, že súhlasí s tým, že obsahom jeho výhrad je aj napádanie procesného postupu, keďže sa namietané porušenie jeho základných práv udialo v priamej súvislosti s vedením správneho konania a navyše s využitím procesného inštitútu opravy chyby v katastrálnom operáte. Od počiatku však vo vzájomných súvislostiach spochybňuje aplikáciu zvoleného postupu a namieta jeho veľké negatívne dopady na jeho hmotnoprávne postavenie.

15. Napokon sťažovateľ uvádza, že vzhľadom na veľký význam konania o podanej ústavnej sťažnosti sa domnieva, že rozhodnutie ústavného súdu môže byť až precedenčného charakteru (aj s ohľadom na niekoľko ďalších prebiehajúcich sporov obdobnej povahy). Pokladá preto za svoju povinnosť využiť všetky dostupné právne prostriedky uplatňovania a obhajoby svojich práv.

16. Ústavný súd v súlade s ustanovením § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej

len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože ďalšie objasnenie veci na ústnom pojednávaní nemožno očakávať.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

17. Ústavný súd predovšetkým vo všeobecnej rovine poukazuje na to, že retroaktivita je spätným pôsobením neskoršej právnej normy do minulosti. Pritom právne normy v demokratickom štáte by mali pôsobiť v zásade do budúcnosti (nie teda spätne do minulosti).

18. „K definujúcim znakom právneho štátu patrí aj zákaz retroaktivity právnych noriem, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany práv občanov a právnej istoty“ (PL. ÚS 16/95).

19. „V ústavnom poriadku Slovenskej republiky všeobecný zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov alebo ich ustanovení možno odvodiť z čl. 1 ústavy, podľa ktorého je SR právnym štátom. K imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí aj požiadavka (princíp) právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok, súčasťou čoho je i zákaz spätného (retroaktívneho) pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení. V podmienkach demokratického štátu, kde vládnu zákony a nie subjektívne predstavy ľudí, a z požiadavky právnej istoty jednoznačne vyplýva záver, že právny predpis, resp. jeho ustanovenia pôsobia iba do budúcnosti a nie do minulosti. V prípade ich spätného pôsobenia by sa vážne narušila požiadavka na ich bezrozpornosť, ďalej na všeobecnú prístupnosť (poznateľnosť), čím by nevyhnutne dochádzalo k situácii, že ten, kto postupuje podľa práva, by nemal žiadnu možnosť zoznámiť sa s obsahom budúcej právnej normy, ktorá by napríklad jeho konanie podľa platného práva v minulosti vyhlásila za protiprávne, resp. za právne neúčinné. To by teda znamenalo, že jednotlivé subjekty práva by nemali istotu, či ich konanie podľa platného a účinného práva v dobe, kedy došlo k nemu, nebude neskoršie (po prijatí nového právneho predpisu) a ex tunc posudzované ako protiprávne alebo neúčinné s vylúčením ochrany riadne nadobudnutých práv v minulosti (v súlade s platnou a účinnou právnou úpravou). Ústavný súd pri posudzovaní a hodnotení spätnej pôsobnosti právnych predpisov (ich ustanovení) jednoznačne «vychádza zo zásady, že ten, kto konal, resp. postupoval na základe dôvery v platný a účinný právny predpis (jeho ustanovenie), nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný»“ (PL. ÚS 36/95).

20. Z doktrinálneho hľadiska sa rozlišuje pravá (priama) a nepravá (nepriama) retroaktivita.

21. Vo veci sp. zn. PL. ÚS 38/99 sa ústavný súd dotkol otázky vzťahu medzi tzv. pravou a nepravou retroaktivitou. Jeho závery možno zhrnúť nasledovne: Retroaktivita je inštitút, ktorý rieši časový stret starej a novej právnej úpravy, t. j. otázku, do akej miery sa právne vzťahy vzniknuté podľa starej úpravy riadia úpravou novou. Pravá retroaktivita spočíva v tom, že časová pôsobnosť novej právnej úpravy je rozšírená aj na obdobie, keď táto právna úprava ešte nebola účinná. Pri nepravej retroaktivite sa právne vzťahy vzniknuté podľa starej úpravy riadia novou úpravou až odo dňa jej účinnosti. Po tomto dátume teda môže dôjsť k zmene alebo k zrušeniu tých právnych účinkov, ktoré boli predtým späté s určitými právnymi skutočnosťami, pričom nemožno vylúčiť ani zásah do nadobudnutých práv, pokiaľ „výsledkom“ uplatňovania predošlej právnej úpravy sa pre dané subjekty stalo ich nadobudnutie.

22. Podľa právneho názoru ústavného súdu vysloveného vo veci sp. zn. PL. ÚS 38/99 „ako z pohľadu tzv. pravej, tak aj nepravej retroaktivity právnych noriem je podstatnou otázkou ochrany nadobudnutých práv, ktoré by preto neskoršia právna úprava už nemala rušiť, prípadne zhoršovať, ale (a «pro futuro») len zlepšovať. S inštitútom právnej istoty v právnom štáte úzko súvisí požiadavka zachovania legálne nadobudnutých práv. Vo všeobecnom vyjadrení to znamená, že nikomu nemožno odňať jeho riadnym spôsobom nadobudnuté práva na základe neskoršie vydaného právneho predpisu. Zo širšieho hľadiska túto požiadavku treba chápať tak, že je neprípustné odňať nadobudnuté práva, resp. ich obmedziť ex tunc, t. j. do minulosti pred účinnosťou nového zákona. Táto požiadavka ako imanentná súčasť právnej istoty sa vzťahuje predovšetkým na základné práva a slobody, ktoré sú v zmysle čl. 12 ods. 1 ústavy neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Uvedené sa pritom v plnom rozsahu vzťahuje aj na majetkové práva.“

23. „Z hľadiska rešpektovania základných princípov právneho štátu by bolo neakceptovateľné pripustiť, aby sa nároky sťažovateľa, ktoré vznikli za predchádzajúcej právnej úpravy, riadili novou právnou úpravou“ (nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 102/2012 z 2. mája 2012).

24. Pri aplikácii citovaných všeobecných ústavnoprávnych východísk na daný prípad treba predovšetkým konštatovať, že najvyšší súd sa vo svojej argumentácii obmedzil na gramatický a teleologický výklad dotknutých zákonných ustanovení, pričom celkom opomenul ústavnoprávne aspekty posudzovania intertemporálneho ustanovenia § 29b ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z., a to konkrétne z hľadiska ústavnoprávnych princípov zákazu pravej retroaktivity a rešpektovania a ochrany legálne nadobudnutých práv. V tomto smere treba nepochybne prisvedčiť sťažovateľovi namietajúcemu, že najvyšší súd nevykonal test ústavnosti výkladu intertemporálneho ustanovenia z hľadiska už uvedených ústavnoprávnych princípov.

25. Z pohľadu ústavného súdu sa javí ako rozhodujúce, že právoplatným skončením konania o schválení ROEP a zápisom jeho výsledkov do katastra nehnuteľností bolo ustálené majetkovoprávne postavenie sťažovateľa ohľadom jeho nehnuteľností uvedených v rozhodnutí o schválení ROEP. Došlo k tomu podmienene s tým, že v lehote do troch rokov nebude rozhodnuté o zmene zápisu údajov registra do katastra nehnuteľností. Sťažovateľ teda v súlade s právnym stavom daným v inkriminovanom čase nadobudol právny nárok na to, aby po márnom uplynutí trojročnej zákonnej lehoty sa stali údaje vyplývajúce z právoplatného rozhodnutia o schválení ROEP konečnými a záväznými. Z ústavnoprávneho hľadiska sa javí ako neprípustné odňať sťažovateľovi tento jeho nadobudnutý nárok (právo), resp. ho obmedziť do minulosti tým, že k nadobudnutiu nároku dôjde (vzhľadom na neskoršiu zmenu príslušného ustanovenia) až po uplynutí lehoty piatich rokov.

26. Ako to už bolo uvedené, s prvou námietkou vo svojich dôsledkoch úzko súvisí ďalšia námietka, podľa ktorej rozhodnutím o zmene údajov schváleného ROEP bol porušený zákon aj v tom, že vzhľadom na znenie dôvodovej správy k novele sa možnosť opravy mala týkať iba zrejmych nesprávností, nie teda vecných zmien.

27. Podľa názoru ústavného súdu túto námietku sťažovateľa nemožno považovať za dôvodnú.

28. Hoci text príslušnej časti dôvodovej správy novely indikuje, že ustanovenie § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. má na mysli možnosť opráv chýb písania, naproti tomu z príslušnej časti dôvodovej správy k vládnemu návrhu zákona č. 419/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon

Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, vyplýva v súvislosti s novým znením § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. zavádzajúcim možnosť opravy schváleného ROEP v trojročnej lehote, že *„Diferencovaný postoj k spôsobu odstraňovania chýb vyskytujúcich sa v schválených alebo už zapísaných registroch zo strany správnych orgánov vyžaduje prijatie zásadného a vecného prístupu k riešeniu danej problematiky. Oprava chýb v údajoch o právnych vzťahoch vnesených do operátov katastra nehnuteľností zápisom rozhodnutia o schválení registra cestou žalôb o určení vlastníctva sa vzhľadom na vyťaženosť orgánov justície javí ako spoločensky neúnosné. Oprava chýb cestou rozhodnutia správneho orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, a jeho následným zápisom v katastri nehnuteľností predstavuje najoptimálnejší a z časového hľadiska najpriateľnejší postup.“*. Inými slovami, autentický výklad nového inštitútu opravy zápisu údajov schváleného ROEP indikoval možnosť týchto opráv ako opráv vecných nesprávností.

29. Správnosti uvedeného výkladu nasvedčuje aj ustanovenie § 47 ods. 6 Správneho poriadku, podľa ktorého chyby v písaní, v počtoch a iné zrejme nesprávnosti v písomnom vyhotovení rozhodnutia správny orgán kedykoľvek aj bez návrhu opraví a upovedomí o tom účastníkov konania. Toto ustanovenie dopadá vzhľadom na § 1 ods. 1 Správneho poriadku aj na konanie podľa zákona č. 180/1995 Z. z., keďže tento zákon nemá vlastné ustanovenie o oprave zrejmych nesprávností, resp. aplikáciu Správneho poriadku nevyklučuje.

30. Podľa názoru ústavného súdu aj skutočnosť, že možnosť vykonania opráv údajov schváleného ROEP viaže zákon na lehotu, dokazuje, že ustanovenie § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. nemá na mysli opravu chýb v písaní, ale opravy vecného charakteru. Kým totiž možnosť opráv chýb v písaní nie je v Správnom poriadku viazaná žiadnou lehotou, oprava vecných chýb je možná len v zákonom stanovenej lehote. Oprava vecných pochybení je totiž zásahom do ústavného princípu právnej istoty danej právoplatným rozhodnutím.

31. V konečnom dôsledku predchádzajúce úvahy týkajúce sa charakteru opravy údajov schváleného ROEP výrazne posilňujú tézu, podľa ktorej vydaním právoplatného rozhodnutia o schválení ROEP a zápisom jeho údajov do katastra nehnuteľností dostal sťažovateľ záruku (získal právny nárok), že novovytvorený stav po troch rokoch už nebude možné revidovať a stane sa stavom konečným.

32. Vychádzajúc zo všetkých už uvedených skutočností došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale tiež jeho práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu (bod 1 výroku nálezu).

33. Vzhľadom na tieto závery, zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie najvyššiemu súdu už nie je potrebné osobitne sa zaoberať ďalšími námietkami sťažovateľa.

34. Podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody.

35. Podľa § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, ak to pripúšťa povaha zásahu.

36. Podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

37. Na základe citovaných ustanovení ústavný súd zrušil rozsudok najvyššieho súdu č. k. 6 Sžrk 7/2019 zo 16. januára 2020 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Najvyšší súd v tomto konaní je viazaný právnym názorom ústavného súdu (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

IV.

Trovy konania a záver

38. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnych služieb v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti, replika na vyjadrenia ostatných účastníkov) po 177 eur, režijný paušál trikrát po 10,62 eur, ako aj daň z pridanej hodnoty 112,57 eur. Celková výška náhrady trov konania, ktorú je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa, je 675,43 eur (bod 3 výroku nálezu).

39. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

40. Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2021

Peter Molnár
predseda senátu